

การกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ ที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศในกฎหมายไทย*

กรรรา บุญศิริ**

๑. บทนำ

ในการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใด ๆ ของผู้ประกอบการในประเทศไทย บางกรณีมีความจำเป็นต้องกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศที่เป็นที่ยอมรับในทางสากลเพื่อให้การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการจำหน่ายผลิตภัณฑ์นั้นได้รับการยอมรับจากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของเอกชน และผู้บริโภค ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศว่าผลิตภัณฑ์นั้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยต่อการอุปโภคและบริโภค อย่างไรก็ตาม มาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศในหลาย ๆ เรื่อง จัดทำขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศและมีการใช้คำศัพท์เทคนิควิชาการโดยเฉพาะ การแปลมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศเป็นภาษาไทยโดยละเอียดทั้งหมดเพื่อให้ผู้ประกอบการไทยต้องปฏิบัติตาม จะต้องใช้ระยะเวลาในการแปล และหากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีความเชี่ยวชาญในการแปล หน่วยงานของรัฐก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญเพื่อแปลมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศดังกล่าวเป็นภาษาไทย ซึ่งอาจทำให้การออกกฎหมายล่าช้าหรือกำหนดให้การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใด ๆ ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศมีความล่าช้าและไม่ทันต่อสถานการณ์ จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงมีแนวคิดว่าการออกกฎหมายล่าช้าหรือควรกำหนดให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศเรื่องใดฉบับใด แทนที่จะต้องใช้วิธีแปลจากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทยโดยละเอียดทั้งหมด เพื่อช่วยให้การออกกฎหมายล่าช้าดำเนินไปได้โดยรวดเร็วยิ่งขึ้น แต่ก็ไม่ชัดเจนว่าจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่เพียงใด และได้เคยมีการสอบถามปัญหาดังกล่าวมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา นอกจากนี้ศาลปกครองสูงสุดได้เคยมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ พ.๓๔/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ วินิจฉัยเกี่ยวกับกรณีที่มาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๓๑ โดยอ้างถึงประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๔๕๙ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้า ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งประกาศกระทรวงดังกล่าวกำหนดว่าการทดสอบให้ปฏิบัติตาม IEC ๖๖๙-๑ โดย IEC ๖๖๙-๑ กำหนดไว้เป็นภาษาอังกฤษ ทำให้เกิดปัญหาแก่ผู้ฟ้องคดีในการปฏิบัติตาม จึงเป็นการออกกฎหมายที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

* บทความนี้เป็นความเห็นทางวิชาการของผู้เขียน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

** นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ ฝ่ายกฎหมายสาธารณสุข กองกฎหมายสวัสดิการสังคม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (มีนาคม ๒๕๖๘)

ในบทความนี้ จึงนำเสนอให้เห็นถึงสภาพปัญหา กรอบความคิด และแนวทางการกำหนดเนื้อหาของกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศในกฎหมายไทย โดยยกตัวอย่างการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นกรณีศึกษา

๒. การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยอ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ

ประเด็นปัญหาว่าในการออกกฎหมายลำดับรองจะสามารถกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยอ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศที่กำหนดไว้เป็นภาษาต่างประเทศได้หรือไม่ เกิดขึ้นมานานแล้ว ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นในประเด็นดังกล่าวไว้ในเรื่องเสรีที่ ๑๑/๒๕๑๕ และเรื่องเสรีที่ ๕๔/๒๕๓๘ และศาลปกครองสูงสุดก็ได้มีคำวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวไว้ในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขแดงที่ พ.๓๔/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ สรุปได้ ดังนี้

๒.๑ บันทึก เรื่อง การอ้างอิงเอกสารอื่นในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (เรื่องเสรีที่ ๑๑/๒๕๑๕)^๑

เดิมมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ กำหนดว่า เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมอาจกำหนด แก้ไข และยกเลิกมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใด ๆ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้ ซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้เคยขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นว่า การอ้างอิงเอกสารต่างๆ รวมทั้งเอกสารภาษาต่างประเทศในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งกำหนดขึ้นตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ นั้น จะสามารถกระทำได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยปรากฏข้อเท็จจริงและความประสงค์เพิ่มเติมของผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรมว่า คณะกรรมการวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่ องค์การสหประชาชาติ ส่งมาช่วยงานมีความเห็นว่า ในการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยเฉพาะวิธีทดลอง วิธีวิเคราะห์ วิธีเปรียบเทียบ วิธีตรวจ วิธีทดสอบ และวิธีชั่ง ตวง วัด อันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตาม (๔) ของคำนิยาม “มาตรฐาน” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ นั้น หากสามารถใช้วิธีอ้างอิงเอกสารอื่นในกรณีที่ (๑) เรื่องที่อ้างอิงเป็นเรื่องที่ประชาชนทั่วไปสนใจเกี่ยวข้องน้อย (๒) ผู้ที่จะใช้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่กำหนดขึ้นนั้นสามารถที่จะใช้ต้นฉบับภาษาต่างประเทศได้ (๓) เอกสารที่อ้างอิงเป็นที่เชื่อถือได้เพียงพอในด้านวิทยาการและเทคโนโลยี และ (๔) สามารถจัดหาเอกสารที่อ้างอิงได้ในประเทศไทยโดยสะดวก แทนที่จะต้องใช่วิธีแปลจากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทยโดยละเอียดทั้งหมดจะเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ทั้งจะช่วยให้การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมดำเนินไปได้โดยรวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งวิธีการต่าง ๆ ใน (๔) ของคำนิยาม “มาตรฐาน” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ ก็เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับส่วนราชการ องค์การของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น

^๑ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีที่ ๑๑/๒๕๑๕ เรื่อง การอ้างอิงเอกสารอื่นในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.

ทำการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ตามนัยมาตรา ๕^๒ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ เท่านั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่าการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้น เมื่อพิจารณาคำนิยาม “มาตรฐาน” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรฐาน” หมายความว่า ข้อกำหนดรายการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเกี่ยวกับ

(๑) จำพวก แบบ รูปร่าง มิติ การทำ เครื่องประกอบ คุณภาพ ชั้น ส่วนประกอบ ความสามารถ ความทนทาน และความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(๒) วิธีทำ วิธีออกแบบ วิธีเขียนรูป วิธีใช้ วัตถุที่จะนำมาทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และความปลอดภัยอันเกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(๓) จำพวก แบบ รูปร่าง มิติของหีบห่อหรือสิ่งบรรจุชนิดอื่นรวมตลอดถึงการหีบห่อหรือสิ่งบรรจุชนิดอื่น วิธีการบรรจุ หุ้มห่อหรือผูกมัด และวัตถุที่ใช้ในการนั้นด้วย

(๔) วิธีทดลอง วิธีวิเคราะห์ วิธีเปรียบเทียบ วิธีตรวจ วิธีทดสอบ และวิธีชั่ง ตวง วัดอันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(๕) คำเฉพาะ คำย่อ สัญลักษณ์ เครื่องหมาย สี เลขหมาย และหน่วยที่ใช้ในทางวิชาการอันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(๖) ข้อกำหนดรายการอย่างอื่นอันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามที่รัฐมนตรีประกาศหรือตามพระราชกฤษฎีกา”

จะเห็นได้ว่าการกำหนดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใด ๆ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจกำหนดได้ตามนัยมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ นั้น ควรกำหนดโดยทำเป็นประกาศมีข้อกำหนดรายการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างโดยละเอียดชัดเจนและแน่นอนเพียงพอเพื่อให้ผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเข้าใจและปฏิบัติตามได้โดยถูกต้อง หากผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องอาจได้รับโทษตามมาตรา ๔๘^๓ หรือมาตรา ๕๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ แต่เฉพาะเรื่องวิธีทดลอง วิธีวิเคราะห์ วิธีตรวจ หรือวิธีทดสอบ ฯลฯ เป็นวิธีการที่กำหนดขึ้นสำหรับให้เจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประชาชนทั่วไป ทั้งวิธีการต่างๆ เหล่านี้ก็คือวิธีการตรวจสอบว่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใดจะเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดขึ้นหรือไม่ แต่ที่ต่างเรียกชื่อแตกต่างกันไปเป็นเพราะแล้วแต่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่จะต้องตรวจสอบนั้นมีวิธีการตรวจสอบแตกต่างกัน

^๒มาตรา ๕ รัฐมนตรีอาจให้อำนาจส่วนราชการ องค์การของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น ตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่เพื่อเสนอคณะกรรมการได้

^๓มาตรา ๔๘ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๔มาตรา ๕๔ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) ในกรณีที่เป็นผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เท่านั้น ดังนั้น วิธีการเหล่านั้นจึงอาจอ้างอิงเอกสารอื่นในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่รัฐมนตรีกำหนดขึ้นได้ แต่ทั้งนี้เอกสารที่จะนำมาอ้างอิงนั้นต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ว่าเป็นเอกสารที่เชื่อถือได้ และเป็นที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไปของนักวิชาการ กับสามารถจะค้นหาได้อย่างสะดวกในประเทศไทย

๒.๒ บันทึก เรื่อง การประกาศกำหนดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (เรื่องเสรีที่ ๕๔/๒๕๓๘)^๕

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ได้มีหนังสือหารือมาที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สมอ. ได้ดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการค้าระหว่างประเทศ บางครั้งจะรับมาตรฐานมาใช้ทั้งฉบับ โดยไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม ยกตัวอย่างเช่น มาตรฐาน ISO ๙๐๐๐ สมอ. นำมาประกาศเป็นมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยนำมาแปลเป็นภาษาไทยทั้งฉบับ ซึ่งการแปลนั้นอาจจะมีปัญหาความไม่เข้าใจหรือความลึกซึ้งของภาษาที่อาจทำให้ความหมายเปลี่ยนไปได้ หรือในบางผลิตภัณฑ์อาจจะมีการกำหนดสาระบางประการเช่นเดียวกับมาตรฐานของต่างประเทศ หรือมาตรฐานระหว่างประเทศที่จะต้องนำมาแปลแล้วกำหนดไว้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม วิธีนี้อาจจะเกิดปัญหาเช่นเดียวกับการแปลทั้งฉบับ นอกจากนี้ องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization - ISO) และ คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานอิเล็กทรอนิกส์ (The International Electrotechnical Commission - IEC) ได้ร่วมกันจัดทำ ISO/IEC GUIDE ๓ เพื่อเป็นแนวทางแก่ประเทศสมาชิกในการรับมาตรฐานระหว่างประเทศหรือมาตรฐานต่างประเทศมาเป็นมาตรฐานแห่งชาติไว้ ซึ่ง สมอ. ในฐานะหน่วยงานมาตรฐานของประเทศและเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐานและประเทศไทย ได้ร่วมเป็นภาคีของความตกลงทั่วไปว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้าภายใต้เกดต์ (GATT Agreement Technical Barrier to trade GATT/TBT) มาตรฐานแห่งชาติจะต้องปฏิบัติตาม Code of Good Practice for the Preparation, Adoption and Application of Standard จึงต้องมีการพิจารณาการปฏิบัติงานให้สอดคล้องตามข้อกำหนดสากล ซึ่งการกำหนดมาตรฐานโดยการรับมาตรฐานต่างประเทศมาใช้เป็นมาตรฐานไทย โดยไม่แปลเป็นภาษาไทย เป็นรูปแบบการรับมาตรฐานวิธีหนึ่งที่ ISO/IEC GUIDE ๓ ได้กำหนดไว้ และรูปแบบนี้เป็นระบบสากลอันจะทำให้เกิดความคล่องตัว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการกำหนดมาตรฐานดังกล่าว สมอ. จึงขอหารือว่า การประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ โดยใช้วิธีรับมาตรฐานทั้งฉบับโดยไม่มีการแปล และวิธีการอ้างอิงมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศในกลุ่มมาตรฐานเกี่ยวกับระบบที่สากลยอมรับมาตรฐานมูลฐาน มาตรฐานวิธีทดสอบ และมาตรฐานความปลอดภัย จะสามารถดำเนินการได้อย่างไรหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว ได้ความว่า มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระหว่างประเทศหรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต่างประเทศซึ่ง สมอ. ประสงค์จะรับมาเป็นมาตรฐานของประเทศทั้งฉบับโดยไม่มีการแปลนี้ สมอ. มุ่งหมายถึงมาตรฐานมูลฐานหรือมาตรฐานเสริมของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น มาตรฐานที่เกี่ยวกับวิธีทดสอบ มาตรฐานความปลอดภัย หรือวิธีชั่ง ตวง วัด เป็นต้น ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวนี้ ประเทศสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐานสามารถที่จะรับเอาไปใช้ได้ทั้งฉบับ ดังเช่นที่

^๕ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีที่ ๕๔/๒๕๓๘ เรื่อง การประกาศกำหนดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.

องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐานและคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน
อิเล็กโทรเทคนิคส์ได้ร่วมกันจัดทำคำแนะนำแนวทางการรับมาตรฐานใน ISO/IEC GUIDE ๓

สำหรับการประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามมาตรา ๑๕^๖ แห่ง
พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ นั้น แม้ว่าประกาศมาตรฐาน
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่กำหนดขึ้นตามมาตรา ๑๕ จะเป็นมาตรฐานทั่วไป แต่การที่ผู้ทำ
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะขอใช้เครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ก็จะต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่
ตรวจสอบและได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการตามมาตรา ๑๖^๗ ซึ่งผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะต้องทำ
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นให้เป็นไปตามมาตรฐาน มิฉะนั้นเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา ๓๕^๘ หรือมาตรา ๓๖^๙
แล้วแต่กรณี และอาจถูกยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นได้ตามมาตรา ๔๔ (๓) (ก) หรือ (ค)^{๑๐}
และคณะกรรมการอาจสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐาน หรือสั่งให้
ทำลายเครื่องหมายมาตรฐาน หรือทำให้เครื่องหมายมาตรฐานหลุดพ้นจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้น

^๖มาตรา ๑๕ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม รัฐมนตรีอาจกำหนด แก้ไข และยกเลิกมาตรฐาน
สำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใด ๆ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการได้

การกำหนด แก้ไข และยกเลิกมาตรฐานตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๗มาตรา ๑๖ ผู้ใดทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีประกาศกำหนดมาตรฐานแล้วจะแสดงเครื่องหมาย
มาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นได้ ต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการ

การขออนุญาต การตรวจสอบ และการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
ในกฎกระทรวง

^๘มาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๑ แสดงเครื่องหมาย
มาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน

^๙มาตรา ๓๖ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณา จำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยรู้
อยู่หรือไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๐ ทวิ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๑ ทวิ มาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๓
วรรคหนึ่งหรือวรรคสองหรือโดยรู้ยู่ว่าเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ใช้ หรือแสดงเครื่องหมายมาตรฐานอันเป็นการฝ่าฝืน
มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๕

^{๑๐}มาตรา ๔๔ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า

(ก) ไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๐ ทวิ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๑ ทวิ มาตรา ๒๙
หรือมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง

ฯลฯ

ฯลฯ

(ค) เป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ใช้หรือแสดงเครื่องหมายมาตรฐานอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๑
มาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๕

ตามมาตรา ๔๖ (๑)^{๑๑} และผู้ฝ่าฝืนอาจถูกลงโทษตามมาตรา ๕๔^{๑๒} และมาตรา ๕๖^{๑๓} ด้วยก็ได้ ฉะนั้น เมื่อการไม่กระทำตามมาตรฐานอาจทำให้มีการถูกลงโทษทางอาญาได้ ในการประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามมาตรา ๑๕ จึงต้องมีข้อกำหนดรายการโดยละเอียดชัดเจนเป็นภาษาไทยพอที่จะให้ผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเข้าใจและปฏิบัติตามได้โดยถูกต้อง ส่วนความจำเป็นของ สมอ. ที่จะรับเอามาตรฐานระหว่างประเทศหรือมาตรฐานต่างประเทศมาใช้ทั้งฉบับนั้น เห็นว่า สมอ. อาจจัดทำประกาศมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยระบุสาระสำคัญของมาตรฐานที่ประสงค์จะประกาศนั้นไว้ในประกาศเสียขั้นหนึ่งก่อน ส่วนรายละเอียดปลีกย่อยของมาตรฐาน ก็อาจอ้างอิงไปยังมาตรฐานระหว่างประเทศหรือมาตรฐานต่างประเทศได้ แต่ต้องนำมาประกาศให้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบโดย สมอ. จะไม่แปลรายละเอียดดังกล่าวเป็นภาษาไทยก็ได้ อนึ่ง ในการกำหนดสาระสำคัญของมาตรฐานนั้น หาก สมอ. เกรงว่าถ้อยคำที่แปลมาจะเกิดปัญหาว่ามีความหมายตรงกับมาตรฐานต้นฉบับหรือไม่ ก็อาจใช้ภาษาต่างประเทศกำกับไว้ด้วยก็ได้

บทวิเคราะห์

เมื่อพิจารณาความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามเรื่องเสร็จที่ ๕๔/๒๕๓๘ เห็นได้ว่า คณะกรรมการฯ ได้เน้นย้ำให้เห็นว่า เมื่อการไม่ทำตามมาตรฐานอาจทำให้มีการถูกลงโทษทางอาญาได้ ในการประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามมาตรา ๑๕ จึงต้องมีข้อกำหนดรายการโดยละเอียดชัดเจนเป็นภาษาไทยพอที่จะให้ผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเข้าใจและปฏิบัติตามได้โดยถูกต้องตามแนวทางเดียวกับเรื่องเสร็จที่ ๑๑/๒๕๑๕ ส่วนความจำเป็นของ สมอ. ที่จะรับเอามาตรฐานระหว่างประเทศหรือมาตรฐานต่างประเทศมาใช้ทั้งฉบับนั้น สมอ. อาจจัดทำประกาศมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยระบุสาระสำคัญของมาตรฐานที่ประสงค์จะประกาศนั้นไว้ในประกาศเสียขั้นหนึ่งก่อน ส่วนรายละเอียดปลีกย่อยของมาตรฐาน ก็อาจอ้างอิงไปยังมาตรฐานระหว่างประเทศหรือมาตรฐานต่างประเทศได้ แต่ต้องนำมาประกาศให้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

^{๑๑}มาตรา ๔๖ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา ๔๔ (๓) นั้น ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๖ ฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ หรือเป็นกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ คณะกรรมการอาจสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐาน หรือสั่งให้ทำลายเครื่องหมายมาตรฐาน หรือทำให้เครื่องหมายมาตรฐานหลุดพ้นจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นด้วยก็ได้ หากไม่สามารถทำลายเครื่องหมายมาตรฐานหรือทำให้เครื่องหมายมาตรฐานหลุดพ้นจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้ก็อาจสั่งให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นให้สิ้นสภาพ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๒}มาตรา ๕๔ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) ในกรณีที่เป็นผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^{๑๓}มาตรา ๕๖ ผู้ใดขัดขวางพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

๒.๓ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขดำที่ พ.๖/๒๕๔๘ คดีหมายเลขแดงที่ พ.๓๔/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

ข้อเท็จจริงในคดีนี้รับฟังได้ว่า^{๑๔} รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๔๕๙ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้า ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๓๑ ประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าไว้ว่า ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๓๑ ซึ่งมีการกำหนดรายละเอียดไว้ในเอกสารแนบท้ายประกาศดังกล่าว ต่อมาได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามซึ่งเป็นผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าเพื่อจำหน่ายภายในประเทศเห็นว่า พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๓๑ กำหนดให้ทดสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าตาม IEC ๖๖๙-๑ ซึ่ง IEC ๖๖๙-๑ กำหนดให้เปิดปิดสวิตซ์ไฟฟ้า ๔๐,๐๐๐ ครั้ง ต่อเนื่องกันที่แรงดันไฟฟ้า ๒๕๐ โวลต์ กระแสไฟฟ้า ๑๖ แอมแปร์ นั้น เป็นมาตรฐานที่สูงเกินความจำเป็น ส่งผลให้ผู้ประกอบการภายในประเทศต้องปิดกิจการลง อันเป็นการขัดต่อมาตรา ๔ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ อีกทั้ง IEC ๖๖๙-๑ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เผยแพร่เป็นฉบับภาษาอังกฤษซึ่งผู้ประกอบการคนไทยไม่มีความแตกฉานในทางภาษา ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติและการทดสอบ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗

คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า มาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ ขัดต่อกฎหมายหรือไม่ โดยมีประเด็นย่อยที่ต้องวินิจฉัยรวม ๒ ประเด็นย่อย ดังนี้

ประเด็นย่อยที่หนึ่ง การที่มาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวกำหนดว่า ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๓๑ โดยอ้างถึงประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๔๕๙ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้า ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งประกาศกระทรวงดังกล่าวกำหนดว่า การทดสอบให้ปฏิบัติตาม IEC ๖๖๙-๑ นั้น เป็นการกำหนดที่เกินความจำเป็น และเป็นการขัดต่อมาตรา ๔ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หรือไม่

ประเด็นย่อยที่สอง การที่มาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวกำหนดว่า ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๓๑ ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๔๕๙ (พ.ศ. ๒๕๓๑) และประกาศดังกล่าว กำหนดว่า การทดสอบให้ปฏิบัติตาม IEC ๖๖๙-๑ ซึ่งกำหนดไว้เป็นภาษาอังกฤษอันก่อให้เกิดปัญหาต่อผู้ฟ้องคดีในการปฏิบัติตาม นั้น เป็นการออกกฎหมายที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

กรณีประเด็นย่อยที่หนึ่งนั้น ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า มาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือการประกอบอาชีพโดยมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจไว้ โดยเป็นการจำกัดเสรีภาพเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคและสวัสดิภาพของประชาชน อันเป็นการจำกัดเสรีภาพเท่าที่จำเป็น

^{๑๔}อ้างอิงจากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขดำที่ พ.๖/๒๕๔๘ คดีหมายเลขแดงที่ พ.๓๔/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๐.

ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงไม่ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว

สำหรับประเด็นย่อยที่สองนั้น ศาลปกครองสูงสุดมีข้อพิจารณาเบื้องต้นว่า เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ แล้ว ผลที่ตามมาก็คือ ผู้ทำหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีการกำหนดมาตรฐานแล้ว จะต้องแสดงหลักฐานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและจะต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๐^{๑๕} และมาตรา ๒๑^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มิฉะนั้นจะต้องได้รับโทษทางอาญา ตามมาตรา ๔๘^{๑๗} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่มาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวกำหนดว่า ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๓๑ โดยอ้างถึงประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๔๕๙ (พ.ศ. ๒๕๓๑)^๑ ซึ่งประกาศกระทรวงดังกล่าวกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้ามาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๓๑ ไว้ว่า ให้เป็นไปตามรายการละเอียดต่อท้ายประกาศกระทรวงดังกล่าว ซึ่งมีการกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ไว้ในเอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงดังกล่าว แต่ในส่วนที่เป็นข้อกำหนดมาตรฐานการทดสอบ เอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงดังกล่าวกำหนดไว้ในข้อ ๕.๑๒ สั้น ๆ แต่เพียงว่า การทดสอบให้ปฏิบัติตาม IEC ๖๖๙-๑ โดยมีได้มีการนำมากำหนดไว้ในเอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงดังกล่าวว่ามาตรฐานการทดสอบ IEC ๖๖๙-๑ ที่อ้างถึงนั้นเป็นอย่างไร และมีได้มีการนำมามาตรฐานการทดสอบดังกล่าวไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้ประชาชนและผู้ประกอบการได้มีโอกาสทราบ อีกทั้งเอกสารที่กำหนดมาตรฐานการทดสอบ IEC ๖๖๙-๑ ที่ผู้ฟ้องคดีได้มาจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ก็ยังกำหนดไว้เป็นภาษาอังกฤษมิได้กำหนดเป็นภาษาไทย ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการคนไทยที่ไม่มีความรู้ทางภาษาอังกฤษไม่สามารถทราบได้อย่างแน่ชัดว่ามาตรฐานการทดสอบที่ถูกต้องนั้นเป็นอย่างไร ที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) อ้างว่าหากผู้ประกอบการรายใดไม่เข้าใจรายละเอียดในส่วนใดก็สามารถสอบถามและขอคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ นั้น ย่อมมีผลเท่ากับเป็นการกำหนดกฎหมายโดยให้เนื้อหาของสาระของกฎหมายขึ้นอยู่กับการแปลภาษา การตีความหรือความเห็นของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ละคนอาจจะแปลภาษา ตีความ หรือให้ความเห็นแก่ผู้สอบถาม หรือผู้ขอคำปรึกษาในแต่ละรายการแตกต่างกันไปตามอรรถวิสัยของผู้ถามและผู้ตอบแต่ละคน ซึ่งอาจมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันได้ ทำให้กฎหมายขาดความแน่ชัด ในทางภาวะวิสัยที่จะให้ผู้ประกอบการแต่ละรายยึดถือและปฏิบัติตาม

^{๑๕}มาตรา ๒๐ ผู้ใดทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ต้องแสดงหลักฐานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ และได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการ

การขออนุญาต การตรวจสอบ และการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด ในกฎกระทรวง

^{๑๖}มาตรา ๒๑ ผู้ใดนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน เข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร ต้องแสดงหลักฐานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ และได้รับใบอนุญาตจาก คณะกรรมการ

การขออนุญาต การตรวจสอบ และการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด ในกฎกระทรวง

^{๑๗}มาตรา ๔๘ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ได้อย่างเสมอเหมือนกัน กรณีจึงเป็นการขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่า การกำหนดกฎหมายให้ประชาชนหรือบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตาม หากผู้ใดฝ่าฝืนผู้นั้นจะต้องได้รับโทษ จะต้องมีความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจได้ และจะต้องมีการประกาศกฎหมายนั้นให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับทราบโดยทั่วกัน อีกทั้งยังเป็นการขัดต่อหลักการตรากฎหมายไทยที่ต้องกระทำเป็นภาษาไทยอีกด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าวศาลปกครองสูงสุดจึงเห็นว่ามีมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงพิพากษาเพิกถอนมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ ทั้งนี้ โดยให้มีผลเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่มีการประกาศผลแห่งคำพิพากษานี้ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และเมื่อได้ประกาศผลแห่งคำพิพากษาในราชกิจจานุเบกษามาตรา ๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามควรดำเนินการให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาในเรื่องนี้ขึ้นใหม่ให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าวข้างต้น

บทวิเคราะห์

เมื่อพิจารณาเหตุผลที่ศาลปกครองสูงสุดได้ให้ไว้ในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดข้างต้น ที่ว่า การกำหนดกฎหมายให้ประชาชนหรือบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตาม หากผู้ใดฝ่าฝืนผู้นั้นจะต้องได้รับโทษ จะต้องมีความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจได้ และจะต้องมีการประกาศกฎหมายนั้นให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับทราบโดยทั่วกัน อีกทั้งยังเป็นการขัดต่อหลักการตรากฎหมายไทยที่ต้องกระทำเป็นภาษาไทยอีกด้วย นั้น มีความสอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามเรื่องเสรีจี้ที่ ๕๔/๒๕๓๘ ที่เห็นได้ว่า เมื่อการไม่ทำตามมาตรฐานอาจทำให้มีการถูกลงโทษทางอาญาได้ ในการประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามมาตรา ๑๕ จึงต้องมีข้อกำหนดรายการโดยละเอียดชัดเจนเป็นภาษาไทยพอที่จะให้ผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเข้าใจและปฏิบัติตามได้โดยถูกต้อง ส่วนความจำเป็นของ สมอ. ที่จะรับเอามาตรฐานระหว่างประเทศหรือมาตรฐานต่างประเทศมาใช้ทั้งฉบับนั้น สมอ. อาจจัดทำประกาศมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยระบุสาระสำคัญของมาตรฐานที่ประสงค์จะประกาศนั้นไว้ในประกาศเสียขั้นหนึ่งก่อน ส่วนรายละเอียดปลีกย่อยของมาตรฐานก็อาจอ้างอิงไปยังมาตรฐานระหว่างประเทศหรือมาตรฐานต่างประเทศได้ แต่ต้องนำมาประกาศให้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

สำหรับเหตุผลที่ศาลปกครองสูงสุดได้ให้ไว้ว่า การที่เอกสารกำหนดมาตรฐานการทดสอบ IEC ๖๖๙-๑ กำหนดไว้เป็นภาษาอังกฤษมิได้กำหนดเป็นภาษาไทย ทำให้ผู้ประกอบการคนไทยที่ไม่มีความรู้ภาษาอังกฤษไม่สามารถทราบได้อย่างแน่ชัดว่ามาตรฐานการทดสอบที่ถูกต้องนั้นเป็นอย่างไร จึงเป็นการขัดต่อหลักการตรากฎหมายไทยที่ต้องกระทำเป็นภาษาไทย นั้น จากการตรวจสอบพบว่า ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๔๕๙ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้า ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ ประกาศดังกล่าวจึงจัดให้มีขึ้นก่อนที่คณะกรรมการกฤษฎีกาจะได้นำความเห็นและคำแนะนำไว้ในเรื่องเสรีจี้ที่ ๕๔/๒๕๓๘ เกี่ยวกับความจำเป็นของ สมอ. ที่จะรับเอามาตรฐานระหว่างประเทศหรือมาตรฐานต่างประเทศมาใช้ทั้งฉบับ โดยความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาสื่อให้เห็นว่า สมอ. ไม่อาจประกาศกำหนดให้ใช้มาตรฐานระหว่างประเทศหรือมาตรฐานต่างประเทศที่จัดทำขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศได้ สมอ. จะต้องจัดทำประกาศมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยระบุสาระสำคัญของมาตรฐานที่ประสงค์จะประกาศนั้นไว้เป็นภาษาไทยในประกาศเสียขั้นหนึ่งก่อน

ส่วนรายละเอียดปลีกย่อยของมาตรฐาน อาจอ้างอิงไปยังมาตรฐานระหว่างประเทศหรือมาตรฐานต่างประเทศได้ และต้องนำมาประกาศให้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบด้วย ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียน จึงเห็นว่า เหตุผลที่ศาลปกครองสูงสุดได้ให้ไว้ข้างต้นเป็นไปในแนวทางเดียวกับความเห็นของคณะกรรมการ ภาษฎีกาตามเรื่องเสร็จที่ ๕๔/๒๕๓๘

๓. การดำเนินการของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหลังจากที่ศาลปกครองสูงสุดได้มี คำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ พ.๖/๒๕๔๘ คดีหมายเลขแดงที่ พ.๓๔/๒๕๕๐

ภายหลังจากที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาว่า มาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงพิพากษาเพิกถอนมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไป ตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยให้มีผลเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่มีการประกาศ ผลแห่งคำพิพากษานี้ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว^{๑๘} และได้มีคำแนะนำว่า เมื่อได้ประกาศผลแห่งคำพิพากษา ในราชกิจจานุเบกษามาตรา ๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดี ปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม (กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม) ควรดำเนินการให้มีการตรา พระราชกฤษฎีกาในเรื่องนี้ขึ้นใหม่ให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าวข้างต้น

ต่อมากระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และคณะกรรมการ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. ออกประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เรื่อง ยกเลิกและกำหนดให้ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าใช้ในที่อยู่อาศัยและสิ่งติดตั้งทางไฟฟ้ายึดกับที่ที่คล้ายกัน ต้องเป็นไปตาม มาตรฐาน ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑^{๑๙} มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า ตามที่ได้มีพระราช กฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ นั้น คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเห็นสมควรยกเลิกมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้า ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าใช้ในที่อยู่อาศัยและสิ่งติดตั้ง ทางไฟฟ้ายึดกับที่ที่คล้ายกัน ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๕๑ ซึ่งจะต้องตราเป็นพระราช กฤษฎีกาตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ต่อไป สำนักงาน คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจึงให้มีการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องเกี่ยวกับมาตรฐานดังกล่าวภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศ

๒. ออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๓๘๒๙ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความใน พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง ยกเลิกมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สวิตซ์ไฟฟ้า และกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าใช้ในที่อยู่อาศัยและสิ่งติดตั้งทางไฟฟ้า ยึดกับที่ที่คล้ายกัน : ข้อกำหนดทั่วไป^{๒๐} ประกาศฉบับนี้ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่ง พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยมีสาระสำคัญเป็นการยกเลิกประกาศ กระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๔๕๙ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐาน

^{๑๘}ประกาศสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง ศาลปกครองพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนกฎ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๑๒ ก หน้า ๓๔ วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๑.

^{๑๙}ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๓๔ ง หน้า ๒๑ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑.

^{๒๐}ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่พิเศษ ๘๒ ง หน้า ๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑.

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้า ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ และออกประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าใช้ในที่อยู่อาศัย และสิ่งติดตั้งทางไฟฟ้ายึดกับที่ที่คล้ายกัน : ข้อกำหนดทั่วไป มาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๕๑ ขึ้นใหม่ โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าใช้ในที่อยู่อาศัย และสิ่งติดตั้งทางไฟฟ้ายึดติดกับที่ที่คล้ายกัน : ข้อกำหนดทั่วไป ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๕๑ ใช้บังคับเป็นต้นไป ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าใช้ในที่อยู่อาศัยและสิ่งติดตั้งทางไฟฟ้ายึดกับที่ที่คล้ายกัน : ข้อกำหนดทั่วไป ที่แนบท้ายประกาศ พบว่ามีจำนวน ๑๓๔ หน้า เนื้อหาในประกาศกำหนดเป็นภาษาไทย โดยมีศัพท์ภาษาอังกฤษกำกับภาษาไทย ตรงที่เป็นคำเทคนิคเฉพาะในบางแห่ง สำหรับหัวข้อการทดสอบสวิตซ์ไฟฟ้าก็กำหนดรายละเอียดไว้เป็นภาษาไทย

๓. ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าใช้ในที่อยู่อาศัย และสิ่งติดตั้งทางไฟฟ้ายึดกับที่ที่คล้ายกันต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑^{๒๑} โดยมีสาระสำคัญเป็นการ ยกเลิกพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ และกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าใช้ในที่อยู่อาศัยและสิ่งติดตั้งทางไฟฟ้ายึดกับที่ที่คล้ายกัน ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔ - ๒๕๕๑ ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๓๘๒๙ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง ยกเลิก มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้า และกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้า ใช้ในที่อยู่อาศัยและสิ่งติดตั้งทางไฟฟ้ายึดกับที่ที่คล้ายกัน : ข้อกำหนดทั่วไป ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๔. การแก้ไขกฎหมายเพื่อให้การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสามารถใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศได้

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้มีการตราพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เพื่อปรับปรุงอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาออกใบอนุญาตและการอนุญาต การพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต และการอนุญาตตามกฎหมาย รวมทั้งอำนาจในการกำหนด แก้ไข และยกเลิกมาตรฐาน การกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติและขั้นตอนการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งสมควรกำหนดเวลาสำหรับการชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบการทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อให้ครอบคลุมการดำเนินการตามกฎหมาย และกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติได้

โดยในส่วนของ การกำหนด แก้ไข และยกเลิกมาตรฐานนั้น ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจประกาศกำหนด แก้ไข และยกเลิกมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใด ๆ โดยอาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็น อาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานดังกล่าวที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้

^{๒๑}ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๑๐๐ ก หน้า ๑ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๑.

<p>มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑</p>	<p>มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๘</p>
<p>มาตรา ๑๕ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม รัฐมนตรีอาจกำหนด แก้ไข และยกเลิกมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใด ๆ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการได้</p> <p>การกำหนด แก้ไข และยกเลิกมาตรฐานตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p>	<p>มาตรา ๑๕ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม รัฐมนตรีอาจประกาศกำหนด แก้ไข และยกเลิกมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใด ๆ โดยอาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ ทั้งนี้ในกรณีที่มีความจำเป็น อาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานดังกล่าวที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศตามข้อเสนอของคณะกรรมการได้</p> <p>ประกาศตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p>

ซึ่งจากการสืบค้นเจตนากรณีในการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ พบว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขแดงที่ พ. ๓๔/๒๕๕๐ ที่ได้วินิจฉัยไว้ในกรณีเกี่ยวกับการอ้างอิงมาตรฐานการทดสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของต่างประเทศไว้โดยสรุปว่า “ในส่วนที่เป็นการกำหนดมาตรฐานการทดสอบ กำหนดไว้ แต่เพียงว่า การทดสอบให้ปฏิบัติตาม IEC ๖๖๙-๑ โดยมีได้มีการนำมากำหนดไว้ในเอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงดังกล่าวว่ามาตรฐานการทดสอบ IEC ๖๖๙-๑ ที่อ้างถึงนั้นเป็นอย่างไร และมีได้มีการนำมาตรฐานการทดสอบดังกล่าวไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้ประชาชน และผู้ประกอบการได้มีโอกาสรับทราบ อีกทั้งเอกสารที่กำหนดมาตรฐานการทดสอบ IEC ๖๖๙-๑ ก็ยังกำหนดไว้เป็นภาษาอังกฤษมิได้กำหนดเป็นภาษาไทย กรณีจึงเป็นการขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่า การกำหนดกฎหมายให้ประชาชนหรือบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตาม หากผู้ใดฝ่าฝืนผู้นั้นจะต้องได้รับโทษ จะต้องมีความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจได้ และจะต้องมีการประกาศกฎหมายนั้นให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับทราบโดยทั่วกัน อีกทั้งยังเป็นการขัดต่อหลักการตรากฎหมายไทยที่ต้องกระทำเป็นภาษาไทย”^{๒๒} ประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสรุปได้ว่า การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นในทางปฏิบัติจะมีการอ้างอิงและเชื่อมโยงมาตรฐานต่างประเทศหรือระหว่างประเทศหลายฉบับ หากต้องแปลเป็นภาษาไทยก็ต้องจัดทำคำแปลทั้งหมด และโดยที่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่นำมาอ้างอิงนั้นเป็นเรื่องเทคนิคมาก การจัดทำคำแปลโดยทั่วไปอาจสื่อความหมายได้ไม่ตรงกับเนื้อหาที่ระบุไว้เป็นภาษาอังกฤษ การจัดทำคำแปลจึงอาจเป็นปัญหากรณีที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นไม่ตรงกัน โดยเฉพาะกรณีงานไฟฟ้านั้นเป็นศัพท์เทคนิคซึ่งแปลยากกว่า นอกจากนี้ หากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะต้องทำคำแปลมาตรฐานทุกฉบับ เพื่อนำมาใช้กำหนดมาตรฐาน

^{๒๒}สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๕๕๔/๒๕๕๘).

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของไทย อาจทำให้การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้น ๆ มีความล่าช้า และทำให้การคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภคเกิดความล่าช้าตามมาด้วย^{๒๓} คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) พิจารณาแล้ว เห็นว่า การแก้ไขมาตรา ๑๕ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จากคำพิพากษาศาลปกครองดังกล่าว จึงได้กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีในการออกประกาศให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศได้ ซึ่งในการใช้อำนาจของรัฐมนตรีนั้นก็ได้กำหนดให้เป็นดุลพินิจของรัฐมนตรีแต่เพียงผู้เดียว แต่ได้กำหนดกรอบในการใช้อำนาจดังกล่าวไว้โดยให้ดำเนินการได้เฉพาะในกรณีที่มีความจำเป็นและตามข้อเสนอของคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม นอกจากนี้ โดยที่มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นเรื่องในทางเทคนิค และวิชาการ ซึ่งในหลายกรณีอาจมีความจำเป็นต้องใช้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือระหว่างประเทศได้โดยตรง โดยไม่ต้องแปลเป็นภาษาไทยเพื่อให้การกำหนดมาตรฐานของประเทศไทยเป็นไปตามหลักสากลและมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ และสอดคล้องกับมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศอย่างแท้จริง เนื่องจากการกำหนดให้ต้องมีการแปลมาตรฐานดังกล่าวเป็นภาษาไทยในทุกกรณี อาจทำให้การกำหนดมาตรฐานนั้นมีความคลาดเคลื่อนและไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการได้ รวมทั้งการกำหนดให้สามารถใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศและมาตรฐานระหว่างประเทศที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศได้ในกรณีที่มีความจำเป็นนั้น เป็นสิ่งจำเป็นและจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งหลักการดังกล่าวจะสอดคล้องกับหลักการเกี่ยวกับการปรับประสานกฎระเบียบทางด้านการค้าและการลงทุน (ASEAN Regulatory Harmonization) และหลัก ASEAN Good Regulatory Practice (GRP) ของอาเซียนด้วย^{๒๔}

หลังจากที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจประกาศกำหนดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใด ๆ โดยอาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ และในกรณีที่มีความจำเป็น อาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานดังกล่าวที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศได้ จากการตรวจสอบพบว่า ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมที่กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกี่ยวกับสวิตช์ไฟฟ้าที่ออกตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ในระยะแรก ๆ มีทั้งกรณีที่ระบุให้ทราบว่า เป็นการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยอ้างอิง IEC หมายเลขใด และฉบับใด และเนื้อหาของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยส่วนใหญ่ยังกำหนดไว้เป็นภาษาไทย เช่น ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๔๙๘๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตช์ไฟฟ้าสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้า เล่ม ๑ ข้อกำหนดทั่วไป ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐^{๒๕} และกรณีที่ระบุให้ทราบว่า เป็นการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยรับมาตรฐาน IEC หมายเลขใด และฉบับใด มาใช้โดยวิธีพิมพ์ซ้ำในระดับเหมือนกันทุกประการ โดยใช้ IEC ฉบับภาษาอังกฤษเป็นหลัก มีการกำหนดขอบข่ายของมาตรฐานไว้เป็นภาษาไทยสำหรับหัวข้อเอกสารอ้างอิง บทนิยาม ข้อกำหนดทั่วไป ข้อกำหนดทั่วไปสำหรับการทดสอบ พิกัดการจำแนก

^{๒๓} คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ,รายงานการประชุมร่างพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ครั้งที่ ๔ (๑๐/๒๕๕๘) ๖๓/๒๕๕๗ (๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๗).

^{๒๔} อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ ๒๒.

^{๒๕} ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๒๐ ง หน้า ๕ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

ประเภท การทำเครื่องหมาย การตรวจสอบมิติ และหัวข้ออื่น ๆ จะกำหนดว่า รายละเอียดให้เป็นไปตาม IEC หมายเลขใด ฉบับใด และข้อใดของ IEC นั้น และนำมาตราฐาน IEC ฉบับภาษาอังกฤษมาแนบท้ายประกาศ และลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่เนื่องจากมาตรฐาน IEC ฉบับภาษาอังกฤษนั้น เป็นลิขสิทธิ์ของ IEC จึงจำเป็นต้องมีการกล่าวอ้างสิทธิ์ของ IEC และข้อกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนำมาตราฐานฉบับดังกล่าวหรือส่วนหนึ่ง ส่วนใดของมาตรฐานฉบับดังกล่าวไปทำซ้ำหรือใช้ประโยชน์ในรูปแบบ หรือโดยวิธีใด ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นลายลักษณ์อักษรจาก IEC หรือจากสมาชิก IEC ในประเทศของผู้ร้องขอ ดังเช่นประกาศกระทรวง อุตสาหกรรม ฉบับที่ ๔๙๗๗ (พ.ศ. ๒๕๖๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าใช้ในที่อยู่อาศัยและสิ่งติดตั้งทางไฟฟ้า ยึดกับที่ที่คล้ายกัน เล่ม ๒ (๑) คุณลักษณะที่ต้องการเฉพาะ-สวิตซ์ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐^{๒๖} อย่างไรก็ตาม ในระยะต่อ ๆ มา ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกี่ยวกับสวิตซ์ไฟฟ้า จะประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ว่าเป็นไปตาม มาตรฐานเลขที่ มอก. ใด ดังมีรายละเอียดต่อท้ายประกาศ และเมื่อพิจารณารายละเอียดต่อท้ายประกาศ จะเป็นการกำหนดข้อมูลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ว่ามีขอบข่ายครอบคลุมเรื่องใด มีเนื้อหา ประกอบด้วยเรื่องใด และปรากฏตามภาคผนวกใด สถานที่จัดเก็บเอกสารที่แนบท้ายประกาศดังกล่าว อยู่ที่ห้องสมุดสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และสถานที่จำหน่ายเอกสารที่แนบท้ายประกาศ ดังกล่าวอยู่ที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือทางเว็บไซต์ของสำนักงานมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยไม่มีการนำมาตราฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศฉบับภาษาอังกฤษ มาแนบท้ายประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ดังเห็นได้จากประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๖๓๘๕ (พ.ศ. ๒๕๖๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง ยกเลิกมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าใช้ในที่อยู่อาศัย และสิ่งติดตั้งทางไฟฟ้ายึดติดกับที่ที่คล้ายกัน : ข้อกำหนดทั่วไปและกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สวิตซ์ไฟฟ้าใช้ในที่อยู่อาศัยและสิ่งติดตั้งทางไฟฟ้ายึดติดกับที่ที่คล้ายกัน เล่ม ๑ ข้อกำหนดทั่วไป ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔^{๒๗} ซึ่งการไม่ได้นำรายละเอียดของมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ มาแนบท้ายประกาศกระทรวงเพื่อให้มาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศนั้นเป็นส่วนหนึ่งของ ประกาศกระทรวง และประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกันนั้น มีข้อสังเกตว่าการประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในกรณีดังกล่าวจะมีความชัดเจนเพียงพอ ให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกันตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือไม่ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนตระหนักดีว่า เนื่องจากมาตรฐานต่างประเทศ หรือมาตรฐานระหว่างประเทศ ตลอดจนมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่รับมาจากมาตรฐานระหว่าง ประเทศเป็นเอกสารอันมีลิขสิทธิ์^{๒๘} การนำมาตราฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ ฉบับภาษาอังกฤษมาลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงเอกสารนั้นได้สะดวก จึงยากแก่การป้องกันมิให้เกิดปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ หากผู้ใดประสงค์จะได้เอกสารมาตรฐานต่างประเทศ

^{๒๖}ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๑๖ ง หน้า ๕ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐.

^{๒๗}ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนพิเศษ ๖๐ ง หน้า ๖๐ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๕.

^{๒๘}สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, "มาตรฐานระหว่างประเทศ และ มอก. ที่รับมาจาก มาตรฐานระหว่างประเทศ (National Adoption) เป็นเอกสารอันมีลิขสิทธิ์" <https://www.tisi.go.th/website/about/copyrighted_documents> สืบค้นเมื่อ ๑ มีนาคม ๒๕๖๘.

หรือมาตรฐานระหว่างประเทศ ตลอดจนมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่รับมาจากมาตรฐานระหว่างประเทศฉบับภาษาอังกฤษสามารถเข้ามาสืบค้นหรืออ่านที่ห้องสมุดสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือซื้อได้ที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือทางเว็บไซต์ของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จึงเป็นกรณีที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้พยายามอำนวยความสะดวกให้ทั้งหน่วยงานของรัฐ ผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษา และประชาชนทั่วไปสามารถดูและเข้าถึงมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศดังกล่าวได้อย่างสะดวกในประเทศไทยแล้ว

๕. กฎหมายที่มีบทบัญญัติให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ

๕.๑ กฎหมายที่มีบทบัญญัติให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศได้

นอกจากการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจประกาศกำหนด มาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใด ๆ โดยอาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ และในกรณีที่มีความจำเป็น อาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานดังกล่าวที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศได้แล้ว ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ อีกครั้งโดยพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยเพิ่มมาตรา ๑๗/๑ กำหนดว่า “ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่หากปล่อยให้เนิ่นช้าต่อไป อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน หรือแก่กิจการอุตสาหกรรม หรือเศรษฐกิจของประเทศ คณะกรรมการอาจเสนอรัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวงกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชนิดใดต้องเป็นไปตามมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ของต่างประเทศหรือระหว่างประเทศทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ดังกล่าว และในกฎกระทรวงนั้นจะระบุวันเริ่มใช้บังคับน้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาก็ได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็นอาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ดังกล่าวที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศตามข้อเสนอของคณะกรรมการก็ได้”

นอกจากนี้ ยังมีมาตรา ๗๗ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎหมายอีกฉบับที่มีหลักการรองรับให้สามารถกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ และในกรณีที่มีความจำเป็นอาจให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศก็ได้ ดังนี้

“มาตรา ๗๗ เบญจ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเกี่ยวกับยา รัฐมนตรีอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับมาตรฐานสำหรับการผลิตยา ขายยา หรือการนำหรือส่งยาเข้ามาในราชอาณาจักร โดยอาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ และในกรณีที่มีความจำเป็นอาจให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศก็ได้ ทั้งนี้ มาตรฐานดังกล่าวต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยารับรองไว้”

๕.๒ กฎหมายลำดับรองที่มีข้อกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ

จากการตรวจสอบกฎหมายลำดับรองที่ออกตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ พบว่า กฎหมายลำดับรองบางฉบับมีเนื้อหาที่กำหนดหลักเกณฑ์ให้ประชาชนต้องปฏิบัติโดยอ้างอิงมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศด้วย เช่น

-กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร ปั่นจั่น และหม้อน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๔ ออกตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยข้อ ๙๕ กำหนดว่า “นายจ้างต้องใช้หม้อน้ำ หม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อ นำความร้อน ภาชนะรับความดัน ภาชนะบรรจุก๊าซทนความดัน รวมถึงอุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ ที่มีคุณสมบัติตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มาตรฐาน ISO มาตรฐาน ASME มาตรฐาน JIS มาตรฐาน DIN มาตรฐาน TRD มาตรฐาน BS มาตรฐาน EN มาตรฐาน DOT หรือมาตรฐานอื่นที่เทียบเท่าตามที่อธิบดีประกาศกำหนด” โดยกรณีที่มีการอ้างอิงมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศนั้น ไม่ได้มีการสรุปสาระสำคัญของมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศไว้ในกฎหมายลำดับรอง หรือแปลมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศไว้ในกฎหมายลำดับรอง อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่า เนื่องจากคุณสมบัติของหม้อน้ำ หม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อ นำความร้อน ภาชนะรับความดัน ภาชนะบรรจุก๊าซทนความดัน รวมถึงอุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ ที่นายจ้างต้องดำเนินการจัดให้มีนั้นอ้างอิงมาตรฐานทั้งตามกฎหมายไทย คือ มาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ โดยมีได้บังคับว่านายจ้างต้องจัดให้มีภาชนะหรืออุปกรณ์ตามมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศแต่เพียงกรณีเดียวที่หากไม่ปฏิบัติตามจะต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๙๔ เป็นแต่เพียงการกำหนดให้นายจ้างต้องใช้ภาชนะหรืออุปกรณ์ที่มีคุณสมบัติที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนด นายจ้างจึงมีหน้าที่ ต้องจัดหาภาชนะหรืออุปกรณ์ที่ได้รับ การรับรองมาตรฐานตามที่กำหนดไว้มาใช้ในการดำเนินกิจการเท่านั้น การกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงมีความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติตามได้โดยถูกต้อง ไม่เข้าลักษณะว่าเป็นการกำหนดเนื้อหาที่ขัดต่อหลักการตรากฎหมายไทยต้องกระทำเป็นภาษาไทย

-ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดคุณลักษณะ สมรรถนะ และการติดตั้งอุปกรณ์สำหรับยึดตู้บรรทุกสินค้าและการให้ความเห็นชอบอุปกรณ์สำหรับยึดตู้บรรทุกสินค้าสำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของ พ.ศ. ๒๕๖๑ ออกตามความในข้อ ๑๕ (๒) (ฎ) และข้อ ๑๘ (๒) (ฉ) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยข้อ ๓ กำหนดว่า “อุปกรณ์สำหรับยึดตู้บรรทุกสินค้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ISO ๓๘๗๔ หรือมีคุณลักษณะและขนาดตามข้อ ๔ และข้อ ๕” ซึ่งแม้จะไม่มีสรุปสาระสำคัญหรือแปลมาตรฐานของ ISO ๓๘๗๔ ไว้ในประกาศ ผู้เขียนก็มีความเห็นว่า การกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติตามได้โดยถูกต้อง ไม่เข้าลักษณะว่าเป็นการกำหนดเนื้อหาที่ขัดต่อหลักการตรากฎหมายไทยต้องกระทำเป็นภาษาไทย เนื่องจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของ หรือผู้ติดตั้งตู้บรรทุกสินค้าที่ตัวรถ เพียงแต่มีหน้าที่ต้องใช้อุปกรณ์สำหรับยึดตู้บรรทุกสินค้าที่ได้ การรับรองมาตรฐาน ISO ๓๘๗๔ และมีได้ถูกบังคับว่าต้องใช้อุปกรณ์ที่ได้มาตรฐาน ISO ๓๘๗๔ แต่เพียง

กรณีเดียว กรมการขนส่งทางบกยังได้กำหนดคุณลักษณะและขนาดของอุปกรณ์สำหรับยึดตู้บรรทุกสินค้าไว้ในข้อ ๔ หรือข้อ ๕ ของประกาศเพื่อเป็นทางเลือกเพิ่มเติมแก่ประชาชนที่ต้องปฏิบัติตามประกาศนี้อีกด้วย

๖. บทสรุป

เมื่อพิจารณาความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามเรื่องเสร็จที่ ๑๑/๒๕๑๕ และเรื่องเสร็จที่ ๕๔/๒๕๓๘ ตลอดจนคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขแดงที่ พ.๓๔/๒๕๕๐ แสดงให้เห็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการร่างกฎหมาย คือ การตรากฎหมายไทยต้องทำเป็นภาษาไทย และเมื่อการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดไว้อาจทำให้ต้องรับโทษ การกำหนดบทบัญญัติแห่งกฎหมายเกี่ยวกับมาตรฐานดังกล่าวจึงต้องมีความชัดเจนและทำเป็นภาษาไทยเพื่อให้ประชาชนเข้าใจและปฏิบัติตามได้โดยถูกต้อง ด้วยเหตุนี้

(๑) กรณีที่กฎหมายแม่บทไม่ได้บัญญัติให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศได้ ในการออกกฎหมายลำดับรองที่มีการกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศฉบับใด ซึ่งการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าวอาจเป็นผลให้ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนด จะต้องมีการแปลมาตรฐานดังกล่าวเป็นภาษาไทย หรืออย่างน้อยจะต้องระบุสาระสำคัญของมาตรฐานที่ประสงค์จะประกาศกำหนดนั้นไว้เป็นภาษาไทยก่อน ส่วนรายละเอียดปลีกย่อยของมาตรฐานอาจอ้างอิงไปยังมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศได้ และต้องนำมาประกาศให้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบด้วย อย่างไรก็ตาม หลักการดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่า ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับบริบทของการกำหนดเนื้อหาในกฎหมายลำดับรองเป็นกรณี ๆ ไปด้วย มิได้หมายความว่า หากกฎหมายแม่บทไม่ได้บัญญัติให้อำนาจไว้อย่างชัดเจนว่าให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศได้ หน่วยงานของรัฐจะไม่สามารถออกกฎหมายลำดับรองที่มีเนื้อหาที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขใดให้ผู้ประกอบการหรือประชาชนต้องปฏิบัติตามมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศโดยไม่มีการแปลมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศเป็นภาษาไทย หรือไม่มีการสรุปสาระสำคัญของมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศไว้ในกฎหมายลำดับรองได้เลย ดังตัวอย่างกฎหมายลำดับรองที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ใน ๕.๒ ข้างต้น

(๒) การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ และในกรณีที่มีความจำเป็นอาจให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศก็ได้ นั้น ต้องเป็นกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นอย่างยิ่ง และแม้กฎหมายจะเปิดช่องให้หน่วยงานของรัฐสามารถกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศได้โดยไม่จำเป็นต้องแปลเป็นภาษาไทยก็ตาม ในทางปฏิบัติ หน่วยงานของรัฐควรใช้วิธีการดังกล่าวในกรณีที่มีความจำเป็นเท่านั้น เช่น มาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือในแวดวงนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ประกอบการที่ผลิตผลิตภัณฑ์นั้น ๆ การให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศจะมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันมากกว่า การแปลเป็นภาษาไทยที่อาจทำให้การกำหนดมาตรฐานนั้นมีความคลาดเคลื่อนและไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการได้ และการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานดังกล่าวส่งผลให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล เป็นการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ของไทยสามารถแข่งขันกับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของต่างประเทศได้ นอกจากนี้ หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมายนั้นสมควรจัดให้ผู้ประกอบการหรือประชาชนที่สนใจมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างฉบับภาษาอังกฤษสามารถ

เข้าถึงมาตรฐานดังกล่าวได้โดยสะดวก รวมทั้งจัดให้มีเจ้าหน้าที่เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศนั้นได้อย่างถูกต้องด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการและทำให้ผู้ประกอบการที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าวมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงานของรัฐ มิได้มีความรู้สึกว่าหน่วยงานของรัฐอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่เปิดช่องให้สามารถกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศได้สร้างภาระแก่ผู้ประกอบการที่ต้องศึกษาและทำความเข้าใจในมาตรฐานนั่นเอง
